

AK. H. 510. H. an. MED. HÄR. HALĀJ. 2, 334. ein verschlagenes Weib
TRIK. 3, 3, 248. H. H. an. MED. HÄR. HALĀJ. in der Bed. ein beraushtes
Weib RAGH. 6, 75. — 2) Bez. zweier Metra: a) 4 Mal — — — — —
— — — — — Ind. St. 8, 397. — b) 4 Mal — — — — —
— — — — — COLEBR. Misc. Ess. II, 162 (XI, 2). Ind. St. 8, 393.

वाणिता f. = वाणिनी 2) a) Ind. St. 8, 393.

वाणिभूषण s. वाणीभूषण.

1. वाणी f. das Weib TRIK. 3, 3, 184. MED. η. 22. fg. — Vgl. वाणि.

2. वाणी f. = वाण Rohr: दृच्छा चित्स प्र भेदति द्युम्ना वाणीरिव
त्रितः RV. 5, 86, 1. Stäbe am Wagen 1, 119, 5.

3. वाणी f. 1) Musik, pl. ein Chor Spielender (oder Singender), *con-*
centus; = वाच् NAIGH. 1, 11. इन्द्रमिह्याधिनो बृहदिन्द्रमर्कभिरर्किणः ।
इन्द्रं वाणीरनूषत RV. 1, 7, 1. 8, 9, 19. 12, 22. 9, 104, 4. उक्थैः, वाणीभिः
8, 9, 9. ननुद्वाणी मुष्टता वाम् 6, 63, 6. प्रावन्वाणीः पुरुहूतं धर्मतीः 3, 30,
10. मृहर्तता 7, 31, 8. 12. 2, 11, 8. 9, 82, 4. अग्नि वृषणामाङ्गुषाणामवावशत्
वाणीः 90, 2. वाघतः 1, 88, 6. 10, 123, 3. sieben musikalische Stimmen,
Instrumente u. s. w. von den Comm. auf sieben Metra, die Töne der
Scala u. s. w. gedeutet 1, 164, 24. 3, 1, 6. 7, 1. 9, 103, 3. VILAKH. 11, 3. —
2) Stimme überh.; Rede, Worte AK. 1, 1, 5, 1. TRIK. 3, 3, 134. H. 241.
MED. η. 22. fg. HALĀJ. 1, 8. निर्भिद्यतास्य प्रथमं मुखं वाणी ततो ऽभवत्
BHĀG. P. 3, 26, 54. अत्रपा 7, 4, 24. अशरीरा KATHĀS. 30, 52. 36, 29. आका-
शगता 18, 180. 162. DHŪRTAS. 92, 5. PAÑKAT. 186, 17. मृगपत्तिषाम् R. 2,
71, 24. मयूरस्य AK. 2, 5, 31. HALĀJ. 2, 87. अमृतवाणी adj. f. ÇAUT. 5.
वीणावाणी adj. f. 15. पुंस्कोकिलसम° adj. f. VARĀH. BRH. S. 105, 11.
Sprache H. 39. प्रवर्तते ऽन्यथा वाणी शायोपकृतचेतसः Rede Spr. 367 (II).
वाण्येका समलंकोरति पुरुषम् 735. नवनीतसमा वाणी कृत्वा 1454. इनु-
रसोपमाम् 1622. मधुरा 2209. प्रवर्तते प्रयामीति वाणी वल्लभ ते मुखात्
4390. सत्यपूता वदेद्वाणीम् MĀR. P. 41, 4. LA. (III) 89, 4. तस्य मुनेरिव
वाणी न भवति मिथ्या VARĀH. BRH. S. 21, 3. beredte Worte, schöne Dic-
tion: कवेः UTTARAR. 132, 8 (177, 7). KATHĀS. 51, 227. die Göttin der Rede,
Sarasvatī R. 7, 10, 42. WEDER, RĀMAT. UP. 321. 361. BRAHMAVAIV. P.
2, 78. VOP. S. 176. — 3) Bez. zweier Metra: a) a. c. d.: — — — — —
— — — — — b: — — — — — u. s. w. HALL in Journ. of the Am. Or. S. 8, 514.
— b) ein aus lauter Längen bestehendes Metrum Comm. zu KĪVĀD. 3,
86. — Vgl. मरुद्भृन्.

वाणीची f. vielleicht ein best. musikalisches Instrument, = वाच् NAIGH.
1, 11. सुष्ठो वा वृषणवसू रथे वाणीच्याहस्ता RV. 5, 75, 4. = वायूपा
स्तुतिः ŚĀJ.

वाणीभूषण n. Titel eines Werkes des Dāmodara über Prosodie Verz.
d. B. H. No. 816. वाणिभूषण COLEBR. Misc. Ess. II, 64. MACK. Coll. I, 103.

वाणीवन् (von 3. वाणी) adj. redereich, wortreich PAÑKAT. 2, 3, 92.

वाणीवाद m. ein best. Vogel oder adj. beredt, geschwätzig als Beiw.
von Papageien (वाणीवादाङ्कुकाश्चैव ed. Bomb.) MBH. 13, 2835.

वाणीविलास m. Titel einer Schrift Verz. d. Tüb. H. 13.

बाणय m. ein Trabant des Bāṇa HARIV. 11017 (S. 791).

वात् indecl. gaṇa चादि zu P. 1, 4, 57.

1. वात (von 2. वा) UṆĀDIS. 3, 86. m. TRIK. 3, 5, 3. 1) Wind NAIGH. 5,
4. NĪR. 10, 34. AK. 1, 1, 58. TRIK. 1, 1, 75. H. 1106. HALĀJ. 1, 75. RV.

VI. Theil.

1, 28, 6. 2, 1, 6. अयं चिदातो रमते परिस्मन् 38, 3. 3, 14, 3. वातो न ब्रूतः
4, 17, 12. 22, 4. वातस्य पत्नम् 5, 5, 7. वातान्ध्रान्ध्यापुयुञ्जे 38, 7. प्र वाता
वात्ति 83, 4. 10, 137, 2. VS. 6, 10. 9, 7. न भूमिं वातो अति वाति AV. 4,
5, 2. 5, 3, 7. 12, 1, 51. fünf Winde TS. 1, 6, 2. KĀTH. 32, 6. वाते वाति
ÇAT. BR. 11, 3, 6, 9. शीत ÇĀRṆG. ÇR. 16, 4, 2. वातं प्राणमन्ववसृजतात् AIR.
BR. 2, 6. ÇAT. BR. 3, 4, 2, 7. 7, 4, 9. 14, 6, 2, 13. यो वै प्राणः स वातः 5, 2,
4, 9. TS. 5, 6, 2, 4, 9, 5. प्रति वातम् M. 4, 52. 9, 54. सधूमाः सार्चिषो
वाता निष्पेतुरसकृन्मुखात् MBH. 1, 1127. R. 2, 28, 18. वेग 60, 16. 63, 16.
असकृत् R. 1, 10. RAGH. 1, 38. आर्द्र° ÇĀK. 69. Spr. 2774. fgg. °व्यापत-
पातिनश्च तुरगाः 5155. VARĀH. BRH. S. 9, 38. 19, 7. अतिघट 32, 24. KA-
THĀS. 18, 121. वातस्य मण्डली HALĀJ. 1, 77. पत° M. 3, 241. मलय° von
dort her blasend VIKR. 23. सिप्रा° MEGH. 32. तुषाराद्रि° 106. तरंग° VIKR.
67, 3. अति° GOBB. 3, 3, 22. वातेनेदरं पूरयित्वा Wind so v. a. Luft HIT.
23, 7. — 2) Wind so v. a. Furz: सदा वातं च वाचं च छीवनं चाचरेच्छनैः
MBH. 4, 117. वातं (वातं ed. Bomb.) निष्ठीवनं चैव कुर्वते चास्य संनिधौ 12,
2038. — 3) Wind oder Luft als einer der humores des Leibes (nach Be-
lieben wechselnd mit वायु, मातृ, पवन, अनिल, समीरण) und eine zu
diesem humor in Beziehung stehende Krankheitserscheinung SUÇR. 1, 4,
8. 58, 14. 77, 3. 2, 33, 3. 19. 37, 12. °कफातिरिक्ता VARĀH. BRH. S. 78, 17.
बहुवातकफ BRH. 2, 8. Spr. 773. वातेन लुभितः (vgl. वातलेभ) KATHĀS.
94, 103. वातप्रकृष्टवरादीनां शमनम् PAÑKAT. 4, 1, 42. — 4) der Gott des
Windes: सृष्टा वातस्याश्वा RV. 1, 174, 5. 5, 31, 10. 41, 4. 8, 1, 11. 10, 22, 4.
64, 3. 168, 1. 186, 1. VS. 2, 21. ÇAT. BR. 1, 5, 2, 22. M. 11, 119. MBH. 1,
5908. 3, 11914. वाताः (= मरुतः) पञ्चाशद्दन्काः Verz. d. Oxf. H. 190, a,
26. — 5) wohl N. pr. eines Volkes in वातपति und वाताधिप. — Vgl.
1. अ°, अनु° (अनुवातम् vor dem Winde: नेत्रस्य ĀÇV. GRUJ. 2, 10, 4. पशु-
मवस्थाप्य PĀR. GRUJ. 3, 15), आम°, दुर्वीत, 1. नि°, पञ्चाहात, पुरा°, पूति°,
प्रति° fgg., बृहदात, मरुा° (auch R. 2, 30, 13), रक्त°, मूति°.

2. वात s. u. 4. वा.

वातक (von 1. वात) m. eine best. Pflanze, = अशनपर्णी AK. 2, 4, 5, 15.

वातकण्टक m. Bez. eines gewissen Schmerzes im Fussknöchel WISE
253. SUÇR. 1, 82, 11. 256, 17. 360, 9. ÇĀRṆG. SĀMĀ. 1, 7, 70.

वातकर्मन् n. das Farzen, Furz: °कर्म प्रमुञ्चति VARĀH-P. im ÇKDR.

वातकलाकल etwa Knurren im Leibe; davon वातकलाकलीय adj.
darüber handelnd Verz. d. Cambr. H. 23.

वातकि m. N. pr. eines Mannes gaṇa कुर्वादि zu P. 4, 1, 151.

वातकिन् adj. an der Windkrankheit (s. वातव्याधि) leidend P. 5, 2,
129. VOP. 7, 32. fg. AK. 2, 6, 2, 10. H. 460. HALĀJ. 2, 451.

वातकुण्डलिका f. eine schmerzhaftes Urinverhaltung, welche so dar-
gestellt wird, als ob die Luft (वात) den Urin nicht aus der Blase liesse,
sondern im Kreise drehete, WISE 364. Verz. d. Oxf. H. 313, b, 18. fg.
ÇĀRṆG. SĀMĀ. 1, 7, 40. SUÇR. 1, 87, 3. 2, 523, 11. 18. °कुण्डली 223, 3.

वातकुम्भ m. die Gegend unterhalb der beiden Erhöhungen auf der
Stirn des Elephanten (कुम्भी) H. 1227.

वातकेतु m. das Banner des Windes so v. a. Staub TRIK. 2, 8, 57.

वातकेलि m. 1) leises Gemurmel (कलालाप) H. an. 4, 298. MED. I. 163.
— 2) = पिङ्गानां दत्तलेखनम् H. an. = पिङ्गदत्ततत MED.

वातकोपन adj. den Wind (als humor) aufregend SUÇR. 1, 214, 3.